

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben házhos hordva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Mégjelent minden nap a hetű és
kannap némi napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kizárólag visszadáram
vagy megöröszése nem vállalkosik.Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Tegye szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 6.

Szent László hadai és hadapródjai.

Körülbelül nyolczsáz esztendeje Szent László király hadai keltek át a Száván s nyomultak be győzelmesen Horvátországba.

A Száván kellett átkelniük, mert a Dráva akkor mindkét partján tiszta magyar földet öntözött. Átkeltek a hadak s meghódították a horvát területet. Azóta van Magyarország kikerekítve a mai államá.

Azóta nyolczsáz év telt el — és nyolczsáz év alatt szomoruan alakultak át a viszonyok a Dráva partjain.

Századok viharai, törökök gyilkolásai, németek garázdálkodásai közt megfogyott a magyar lakosság mindenfelé, de kipusztult a Dráva balpartján. Horvátok költöztek át a Száván túlról s elkezdtek ezt a magyar földet Horvátországnak nevezni. Egyszersmind a »meghódított részek« elnevezésből előléptették magukat »kapcsolt részek«-nek.

Mi belenyugodtunk. Hiszen ugyanakkor a Lajtha révén is elvesztettük nemzeti jogaink javarészét. Ott veszett el függetlenségünk, a szabad királyválasztás, a magyar hadsereg, magyar külügyi képviselő, magyar pénz. Haladtunk erősen a tartományi állás felé, nem volt erőnk a Drávától délre ügyelni.

Jött aztán a forradalom. Megtámadták az országot az osztrákok, a horvátok s a többi nemzetiség mind. Hanem a magyarban Szent László hadainak szelleme ébredt föl, a földből nőttek elő a honvédek s Szent László korának csodái ujultak meg. Ez a maroknyi nép leverte a rendes osztrák hadsereget, a félig gyülelévész horvátokat és az egész gyülelévész oláhokat egyéb hasonló bandákkal együtt. A mi döntő győzelem volt 1848—49-ben, azt mind a honvédek nyerték meg, az orosz sem *legyőzött* bennünket, hanem egyszerűen elnyomott óriási tömegével, mint a medve a nemes gímet.

És mégis, mikor 1867-ben elkövetkezett a békekötés, a harcban győztes magyar nemzet lett vesztes a békében.

Nem jó nekünk békét kötni!

Államiságunk javarészét Bécsben és a kétfejű sas alatt helyeztük el — kecskére bízván a káposztát. Magyar véreinket odadobtuk a nemzetiségi egyházaknak, hogy ne a testüket öljk meg, mint 1848-ban, hanem a lelküket. És a »testvér« horvát faj, mely elsőnek árulta el a magyart, ő kapta a legbusásabb jutalmat. Átengedtük neki Szerém, Verőcze és Pozsega-megyét, ráadásul Dalmáciát is, kapott honvédséget, hogy egy új Jellacsicsnak legyen kit ellenünk vezetnie, kapott érsekséget, törvényhozást s pénzt, a mennyi csak kellett. Nemzetté lett a nép, társországga a tartomány.

Ismétlődött a régi komédia: gyengék voltunk a Lajthánál, nem akartunk hát a Drávánál sem erősebbnek lenni.

Azóta messze menő távlat nyílt meg a keleti politika előtt. Törökországtól visszakerült Bosznia, a mi biztosítja a dalmát tengerpart birtokát. Kilátásaink vannak előnyomulásra délnek, Szaloniki felé és nem tehetünk egy lépést sem, nem csatolhatjuk vissza a kis Dalmáciát sem, mert minden darabka föld, minden ember nem minket erősítene, hanem a horvátokat. A horvátok pedig ma csak névleg mieink, valóságban ellenségeink, kiket mi neveltünk nagygyá.

A modern kor áramlata az összes nemzeteket növekvésre kényszeríti. A ki nem nő, az eltörlül és mi nem gyarapodhatunk, mert minde erősbödés csak a púnpontat növelné: Horvátországot.

A jövő válságok megelőzésének csak egy módja van: a Drávántúli részeket újra szoros kapcsolatba hozni az anyaországgal.

De hol erre a remény?

*

Kilenczvenkét hadapród-növendék tegnapelőtt tette lábát a horvátta lett magyar földre.

Vajjon mit éreztek ez ifjak azon a földön, melyen csak a göröngy mienk — hiszen magyar csontok porladnak benne — de a belőle növő búza ellenséges népet táplál? Mit gondoltak, mikor a Szent László alapította püspöki városban, Zágrábban ott látták Jellacsics szobrát, mely kivont kardjával a magyar anyaország felé mutat? Elpirult-e arcuk nemes haragtól, mikor hallották

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Borszéki fürdőélet.

Borszék, aug. 2. 1902.

Féltem tőle, hogy ezt a hosszú utat idáig magamban kell megtennem, — de egy jó barátom, aki éppen erdélyi utra készült, vállalkozott reá, hogy elkísér. Az volt a szándéka, hogy másnap legfeljebb harmadnap tovább megy innen. Mihelyt a szép Emmaus-villában elhelyezkedett, elhatározta, hogy két nappal tovább marad, — az első Lobogó-fürdő után elfelejtette az egy napi kocsiázást és a ratosnyai ebédet s már egy hétről beszélt, tegnap pedig megváltotta a 15 ik Lobogó-fürdő-jegyet is, s ha hivatalos kötelessége nem szólítaná haza szívesen menne még 15 szőr a Lobogóba — olyan jól érzi magát Borszéken.

Ilyen hatása van az emberre Borszéknek és a Lobogónak.

* * *

Régen ismerték és élvezték már az emberek ezt a ritka gazdag természeti kincsét, melylyel a Teremtő Borszéket megajándékozta.

Históriai okmányok minden kétséget kizárólag bizonyítják, hogy a XVIII. század első felében már fürdőházak állottak Borszéken. Fridvaldszki 1767-ben megjelent munkájában

azt említi, hogy némely kétségbeesett (desperatissimi) betegek egész nyáron át látogatják Borszéket. Néhány évvel később 1773-ban Wagner L. a bécsi akadémiában értekezik a borszéki víz és fürdő gyógyhatásairól.

Ugy látszik ez a körülmény indított a XIX. század elején két élelmes bécsi embert (Zimmetshausen Antal és Günthner Bálint) arra, hogy a tulajdonos községektől (Ditró és Szárhegy) 28 esztendőre bérbe vegyék Borszék-fürdőt — évi 400 magyar forintokért.

Ez a 28 esztendő bérlet keltette tulajdonképpen élelre Borszéknek fürdői életét. A bérlők nem sajnálták a pénzt a befektetésre, mely dúsan kamatozott nekik. A második esztendőben már üvegyárat építettek Borszéken és saját gyárukban készült üvegekben indították meg a csakhamar világhírűvé lett borszéki viznek exportját.

A kutak, fürdők, szállodák és villák építésével s utak rendezésével oda vonzották Erdélyből és Romániából a közönséget is s ezzel megindult a fürdői élet, mely oly nagy jövedelmet hozott a bérlőknek, hogy a 28 év leteltével tizszeres árért is alig tudták biztosítani maguknak a bérletet. 1857-ben már 32,000 pengő forintot fizettek az új bérlők, tíz év múlva pedig 52,821 o. é. frtot, 1873-ban a bécsi vilákiállításon is (1885 és 1896-ban Budapesten is) bemutatták Borszéket a nagyvilágnak s a következő évben házi kezelésbe vették a tulajdonos községek a fürdőt s fejlesztették azt fokoztatott mai virágzó állapotjára,

amikor évenként három millió palaczk vizet adnak el, vagyis annyit, amennyit a hazai összes savanyúvíz források együttvéve.

A fürdő rendezésével a vendégek is mind nagyobb számban keresték fel a pompás fekvésű felséges vízzel és levegővel bíró s első rangu kényelemmel berendezett fürdőt. 1863-ban 423-ra ment a fürdővendégek száma, 1867-ben 536-ra, 1870-ben 584-re, 1875-ben 628-ra, 1879-ben 752-re, 1883-ban 1155-re.

Azóta e tekintetben visszaesés tapasztalható. Egymásután építették a környékbeli előkelő családok (Lázár, Török, Huszár, Urmanucz, Csiky, Szini, Telszky, Mocza, Csiby) a szebbnél szebb villákat, újabban még a bécsi francia konzul is építtetett két villát (Iren és Pax) úgy hogy ma a két előkelő szállodán (Remény és Mőlik) kívül mintegy 80 villa áll a közönség rendelkezésére, de bizony az utóbbi években alig éri el a vendégek száma az ezret, — ma a főszezon közepén még nincs egészen 700 vendég.

Nagyon feltűnő dolog ez ma, mikor a magyar közönség oly nagy számban özönl el a drága külföldi fürdőket, — Borszékre pedig mind kevesebb jut belőle. Ennek a sajnálatra méltó körülménynek a romániai közönség megfogyatkozásán kívül legfőbb oka a hosszú és költséges kocsit ut, melyről a múlt alkalommal eleget irtam.

Pótlásul és helyreigazításul a multkorhoz annyit mégis szükségesnek tartok megjegyezni, hogy utólagosan meggyőződtem arról, hogy

az ottani magyar királyi honvédséget horvát zászlók alatt horvát vezényszóra gyakorlatozni?

Hiszem: igen!

A mint átvonultak ezen a szép országrészen, melyhez fűződik a magyar dicsőség multja és jövője, eszükbe kellett jutni, hogy Szent László városából jönnek, Szent László hadapródjai ők!

Itt van eltemetve városunkban a szent király holtteste, Hol? nem tudjuk, csak szellemét érezzük, hogy megjelen köztünk, ha tette hívják az idők a magyart. Lehet, lesz még idő, a mikor ismeretlen sírjából kitör a hős és lábba hozva nemzetét, vezeti az 1867-iki és 1868-iki csorbák kiköszörülésére.

Be kell látnunk, hogy nagygyá csak egységes nemzet lehet, hogy a horvát és más nemzetiségi kiváltságoknak meg kell szünniök — akkor ne feledjék a hadapródok, hogy Szent László városában oltották beléjük a haza szeretetét és ne feledjék, hogy látták a Szent László által testvérünké tett népet ellenségünké válni azért, mert nem tudtunk *uraikká* lenni.

Jövönk csak akkor biztos, ha impónáló, hódító erővel lépünk fel, mint fellépett Szent László. Vállal magasodjunk ki a csip-csup nemzetiségek közül s meg fognak hódolni.

De ehhez újra Szent László hadaira van szükségünk — legyen azzá a magyar honvédség, a magyar hadsereg, legyenek vezérei Szent László hadapródjai — Szent László hódító hadserege legyen az egész magyar nemzet!

Dr. K. A.

Apponyi és a Kossuth-ünnep.

Egy bécsi lap tudósító valóságos »diplomáciai« tárgyalásokról adott hírt, melyek során gróf Apponyi Albert, a Ház elnöke közölte, hogy csak bizonyos feltételek mellett hajlandó megjeleni a Kossuth-ünnepen. Mind

e híresztelésekkel szemben, a mikhez gyanúsításokat is fűznek innen is, onnan is, — a Kossuth-ünnep készülődésének mai stádiuma e tekintetben a következő:

A függetlenségi párt eddig nem kereste meg gróf Apponyi Albertet a Kossuth-ünnepen való részvétele ügyében, de Apponyi önként felajánlotta egy, a párt jelenlegi ügyvezető alelnökéhez, dr. Tóth Jánoshoz intézett levelében arra való készségét, hogy a Kossuth-ünnep ügyében a függetlenségi párttal érintkezésbe lép. Sőt tudatta, hogy a párt kívánságára Eberhardról bármikor Budapestre jön, de ez esetben a párt tudassa vele konkrét kívánságát. Dr. Tóth János e hónap 14-ére hívta össze a párt értekezletét s ezen az értekezleten fog konkrét alakot nyerni a pártnak a Házelnök magatartására vonatkozó kívánsága.

Ez a való tényállás.

A katonai perrendtartás reformja.

A minap a P. L. nyomán mi is megemlékeztünk a katonai perrendtartásnak tervezett reformjáról, midőn a kormány félhivatalosai már előre azt kürtölték világra, hogy az liberálisabb lesz, mint a kontinens bármely államának katonai bíraskodása. A bécsi »Information« következőket írja a tervezett reformról:

Ez a tervezet, mint előrelátható volt, csak *látszólagos reform*, a melyet sehol sem vesznek komolyan. Bár a nyilvánosság és szóbeliség alapjain épült fel és a vádlottak védőt is engedélyez, de az egész annyira körül van sánczolva, hogy rögtön kiviláglik, hogy azoknak, a kik a tervezetet kidolgoztatták, nem az volt az szándékuk, hogy az ügyet fejlesszék hanem ismét hogy hosszabb időre elallassák. Mindkét igazságügyminiszteriumnak azonban — ezek dacára is — el kell fogadni a tervezetet, nehogy az udvari urak játékát megroantsák. Csak terjesszék a javaslatot minél hamarabb a parlamentek elé. Az országgyűlésen tetszés szerint megváltoztathatják és szinte lehetetlen, hogy a közös hadügyminiszterium megakadályozza annak a törvényjavaslatnak szen-

tesítését, a melyet a magyar országgyűlés és az osztrák Reichsrath megszavazott. De még ha nem is sikerül a javaslat módosítása, akkor is jobb ha ezt elfogadják, a mint van. Ha elfogadják, akkor legalább a katonai bíraskodás legveszedelmesebb kinövésait tüntetik el. A többi majd meghozza a jövő.

Ischli tárgyalások.

Királyunk harmadnapja tanácskozik Károly román királyal. Beszélnek sok mindentől, a mi ezen az ischli tárgyaláson állítólag szóba került: Románia új csatlakozásáról a hármasszövetséghez és katonai konvenczióról kölcsönösen. Az előbbi rég tudott dolog, ezért külön tanácskozásra szükség nincsen. Az utóbbi szinte bizonyosra vehető. Románia bizonyosságot akar a macedón kérdésben, a melynek eshetőségeitől Bulgária perfid viselkedése miatt tart. Ausztria-Magyarország is éber figyelemmel kénytelen személt Macedóniára szögezni, a hol Oroszország észrevétel nélkül megbillieetheti a balkáni megegyezés egyensúlyát. Ez a macedón kérdés foglalkoztatta valószínűen Ischliben is a két uralkodót.

A villamos vasut ügye.

Megirtuk legutóbb, hogy a város képviselőiben Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző és Lovas Zsigmond tb. főmérnök tárgyalást folytattak a Forgalmi Bankkal, illetőleg a közutival a villamos vasut részére leendő áramszolgáltatást illetőleg. A tárgyalás folyamán csak a villamóram árára nézve nem történt megállapodás, mert a társaság képviselői kisebb díjtételt ajánlottak, mint a melyet a város képviselői előterjesztettek. A tárgyalás azzal fejeződött be, hogy a Forgalmi Bank részéről három napi haladékot kértek, a melynek leteltével a város összes feltételeire nyilatkoznak.

Az említett nyilatkozat tegnap érkezett meg a városhoz. Előadják benne, hogy a »Közuti« hajlandó a várostól áramot venni a vasut részére a következő feltételek mellett:

Kaposi gyorskocsi vállalkozó tényleg csak akkor köteles 20 frtért adni egy kocsit, ha egy családnak kell; — de ez nem menti azt, aki vele a szerződést megkötötte, mert az utasoktól családi értesítőt kérni nevetséges, érthetetlen és kivihetetlen dolog, — enélkül pedig akárki mondhatja magát családtagok. Különben *Kristóf és Görög* (a másik gyorskocsi vállalkozó, aki subventiót nem kap) 16 frtért is ad egy kocsit — családi értesítő nélkül is.

Vasutat Borszéknek! Erre törekedjék Borszéknek minden igazi jóakarója, — első sorban pedig a tulajdonos községek s a fürdő gondnokosága.

* * *

Borszék villái közül már kettős tornyával is messze kitérnek az *Emmaus* villa, mely kedvező fekvésénél fogva az egész völgyet uralja. Egy héttel ezelőtt jártak itt egyetemi orvosok és közegészségügyi felügyelők s ezek egyhangúan konstatálták, hogy Emmaus a legégszesebb helyen s legcziszterűbben épült villa. A csik- és udvrhely-megyei papság építette két év előtt ezt a villát a papok számára, kik mindig nagy számban keresik f. l. Borszékot.

Jelenleg 12-en vagyunk Emmaus vendégei — kettőt még a napokban vannak. Együtt étkezünk is a villa fényes ebédlőjében, külföldi házi kosztot kapunk, amiért irigykedve néz reánk minden fürdővendég.

Elismerés illeti házigazdánkat az izletes

kosztért, de valójában nincs okuk a többi fürdővendégeknek sem irigykedni reánk. Egyrészt mert a két vendéglőben is izletes és olcsó kosztot kapnak (reggeli, ebéd, vacsora 1 frt 60 kr. — bor és kenyér nélkül), továbbá kifőzdők vannak, akiktől házi kosztot lehet hordatni s a mi a fő és a magyarországi fürdőkben ismeretlen valami: meg van engedve, hogy a vendégek villáikban maguk tarthassanak konyhát. Másut még kávét sem szabad a szobákban főzni, sőt az oláh lányoktól vett földi eprét sem szabad szobáikban elfogyasztani s ime itt, ha tetszik, mindenki főzhet magának.

Hogy a többi villákra is rátérjünk, legszébb villa az *Urmánczy*-villa, melynek ura öje Várának egyik előkelő, kiváló szépségű leánya, — de jelenleg bizony némaságban és szomorúan siránkozik ez a szép villa ura öje után.

Szomszédságában vigságtól visszhangzik a Teleszky-villa, *Teleszky* Ferencz kir. közigazgatási bíró villája.

Az Urmánczy-villától dére esnek a Török, Huszár, Machek, Csiky és Excelsior-villák, majd a Lobogó felé a Székház és Caritas, — ez utóbbi szilárd köépület. A Főut keleti oldalán feltűnik még a most épülő új Török villa és a Pax, melyben jelenleg *Várady* Árpád cz. püspök, osztráctanácsos és *Kollányi* Ferencz jáki apát laknak. A Főut nyugati oldalán feltűnik a két szállodán kívül a Posta és Nefelejts villák, fentebb pedig a nyugati oldalon a Szini villa, Emmaus és Irén

villa, mely utóbbiban laknak A. de *Kondriavtzev* orosz főkonzul és N. *Wiel* francia főkonzul özvegye családjával.

A Főut felett a délnyugati oldalon fekszik a *Flóra*-villa, melynek ugyancsak exotikus vendégei vannak: *Friedmann* Lázár bohosi (Románia) főrabbi és családja, kit csodálatosnak tartanak s ennek megfelelő módon is él, saját fogat áll rendelkezésére. A villa verandáján minden pénteken egész éjjel és szombaton olyan hangosan végezték imáikat hitsorsosaiikkal, hogy az illetékes körök — a szomszéd lakók érd-kében — kénytelenek voltak kérni őket, hogy a szabadban imádkozván gondoljanak mások nyugalmára is.

* * *

A hitélet különben eléggé ki van fejlődve Borszékban, — legalább így ilyenkor a fürdőszekzonban.

Az egyszerű kis fakápolnában reggel 6 órától 10-ig csaknem szakadatlanul van mise mind a három oltárnál s mindig vannak a templomban ajátoskodók, a 9 órai plébániai misére pedig megelik a kápolna, — vasárnap persze a java része kint reked. Kár, hogy a fürdőszekzon alatt csak kétszer van prédikáció: Nagy-Boldogasszony és Szent István ünnepén.

A kápolna ajtaján egy hivatalos okmány van, mely Majláth püspök mindenre kit-rj-dő figyelmenek és buzgóságának a jele: felmentvény a fürdővendégek számára a bőjt alól.

1. Az áramot 450—520 wattos egyenáram alapjában, a Nagypiac téren felállítandó kapcsolótáblán mérve kilowattankint 10 fillérért veszik.

2. Szavatul a társaság azért, hogy az egy év alatt felhasználandó óramennyiség legalább 300,000 kilowatt-órát fog képviselni; a mennyiben pedig valamelyik évben a fogyasztás a 300,000 kilowatt-órát el nem érné, a társaság ez esetben is a szavatul árammennyiség árát megfizetni tartozik, levonva belőle a fel nem használt áram termelési költségeit.

3. A villámáramért 400,000 kilowattóra mennyiségig 10 fillért fizet a vállalat, ezentul azonban arányosan mérsékelt díjtételt. Ezeket mondja el a nyilatkozat, a melyet *Urbán Adolf* és *Berkovits Ferencz* iriak alá.

Tudósítónk tegnap délután felkereste *Bordé* Ferencz főjegyzőt, a világitási ügy előadóját és megkérdezte tőle, hogy mi a véleménye a közuti nyilatkozatára. Azt válaszolta, hogy a város és a közuti feltételei között nincsen lényeges eltérés s ez az eltérés is csak az áram árára vonatkozik. A város ugyanis az áramért kilowattóránként 12 fillért kér, míg a közuti 10 fillért ajánl. A két díjtétel miatti különbözet mindössze 6000 korona és a város akkor sem veszítene, ha a 10 filléres díjtételt elfogadná. Hiszi különben, hogy a Forgalmi hajlandó lesz magasabb díjtétel fizetésére is.

A nyilatkozatot legközelebb tárgyalás alá veszi a tanács és azután a Forgalmi megbízottai jönnek le Nagyváradra, valószínűleg már a szerződés-tervezet megállapítása végett.

UJDONSÁGOK.

TAJFELHÍRÍTÁSOK.

Augusztus 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének rendkívüli közgyűlése d. e. 11 órakor. Augusztus 7. Városi közgyűlés.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időkben 50 kr.

Nagyon okos dolog; ugys jórészt gyomorbetegségeket jönnék ide, de a mai viszonyok közt különben is ilyen helyen indokolt intézkedés, mely kétségkívül apasztja a bűnök számát.

Az egyszerű kis kápolnát nemsokára új, díszes és tágas templom fogja felváltani, — legalább nagy arányú mozgalom indult meg annak létesítésére. Lukács miniszter sorsjátékot engedélyezett e célra, a fürdőben hangversenyeket rendeznek, a tulajdonos községek és a többi illetékes körök is megígérték támogatásukat, hozzájárulásukat. Szükség is van az új templomra, mert az nemcsak fürdő kápolna lenne, hanem egyuttal két községnek, Alsó- és Felső Borszéknek plébánia-temploma; e két községnek pedig 1600 katolikus székely lakosága van.

Protestáns atyánkfiai igen csekély számban vannak e vidéken; buzgóságuk és fáradozásuk azonban, hogy positiót teremtsenek maguknak a kevés számú hitfeleiket megtartásuk és megerősítésük — elismerésre és követésre méltó.

A múlt évben nagyszabású actiót fejtettek ki s bevonták abba a fürdőnek közönségét valamilyen különbség nélkül, hogy missió-lelkiséget állíthassanak s ez sikerült is nekik, — megválnak a katolikusokban lesz-e annyi élelmesség, — lesz-e oly fényes sikere törekvéseiknek?

* * *

Borszék fürdőnek hírnevét a minden tekintetben páratlanul álló borvizen kívül a *Lobogó-fürdő* szerezte és állapította meg.

* Személyi hír. *Bogár* Lajos Nyiregyháza város főjegyzője, ki jelenleg a Félix-fürdőben tartózkodik, tegnap *Gerő* Armin rendőrkapitány vendége volt.

* A hadapródiskola uton. Hadapródjaink 5-én reggel érkeztek Zágrábba, 1 teljes napi és egy éjszakai utazás után. A nagy magyar Alföldön, Szeged, Szabadka, Zomboron át azalföld-fiumei vasutal utaztak és Gombos és Erdőd között a gőzkompon keltek át a Donán. Erdődönél hagyták el Magyarhon határát és átléptek a birodalom társországának, Horvát-Szlavóniának területére. Az Alföld térs, délibábos mezőt a Mecsek és Fruska-Gora nyulványai váltották fel, míg a Száva völgyéu ismét eltörpültek a dombok s a kies mélysikön folytatták útjukat. 5 óra tájt tünedeztek fel a hűvös, ködös levegőben először a Szljema-hegység festői, erdőborította csúcsai s nemsokára láthatók lőnek a horvát metropolis templom tornyainak karsu körvonalai. Az állomáson a honvéd gyalogezred egyik szives fiatal tisztje várta őket, kinek kalauzolása mellett járták be azután a város nevezetesebb helyeit a Zrinyi-ter (tér) festői sétányain végigmenve, megtekintették a pompás színházat, délszláv tudományos akadémiát, a Rudolf főherceg gyalogsági laktanyát és honvédségi új laktanyát. Innen az Ó-Zágráb gyönyörű Strossmayer-sétányán a felső város nevezetességeit nézték meg. A festői nyári mulatóhely, a Thuscanec-park után a régi lovagvár és papi-negyed következett. A régi szűk, meredek utcák a város nagy történelmi múltjáról tanuskodnak. A két városrész hajdani lakói örökös viszályban állottak egymással, minek tanui az ősi romladozó várfalak s az a keskeny, ma már beboltozott s utcát képező patak, mely még ma is a »Véres-híd« nevet viseli. A felséges góth-stílusú dóm meglepetése is valódi élvezetet nyújtott az érdeklődő szemlélőknek. Az 1880-iki földrengés alkalmával, mely 5 hó alatt mintegy 200 lökembén nyilvánult meg, több repedést okozott a remekművi falazaton s azóta folytonos restaurálás alatt van. Megtekintették az egyház birtokában levő, több mint 500 éves szin-ezüst relief oltárképet, valamint a régi dóm maradványaiból egyedül hátramaradt, állítólag 1000 éves oltári

Kisebb fajta uszoda az egész, de a vize oly felséges, hogy egyszeri, két perczig tartó fürdés (tovább nem igen állja ki az ember) benne többet ér három heti meleg fürdőzésnél. Nem csak a hidegsége adja meg (6¹/₂°R.) annak igazi jellegét, hanem szénsav tartalma, lobogása, folytonos hullámzása, csipős hatása, mely a testnek minden porczikáját áthatja stb. stb. együttesen alkotják azt. Van is ketelje — alig lehet hozzá jutni és van is tekintélye azok előtt, akiknek az orvos csak két-három heti meleg fürdőzés után engedi meg, hogy oda mehessenek.

A Lobogón kívül sok más fürdője van Borszéknek: Ó-János, Új-János, Lázár, hideg- és melegvizgyógyintézet, lápfürdő, pezsgőfürdő stb.

Másik speciálitását képezik Borszéknek a különböző kutak. Mert a világhírű borszéki savanyvizet nemcsak a főkut szolgáltatja (ámbar ez egymagában is képes lenne évenként 8—10 millió litert szolgáltatni), hanem ezen kívül vannak még: Kossuth, Petőfi, József főherceg, Boldizsár, Arany János, László-kutak és az őskut, melyeknek vize mind különbözők egymástól szénsav tartalom és egyéb vegyi alkatrészek tekintetében. Aki nem egyszerű borviznek, hanem valami speciális betegség ellen használja a borszéki vizet, annak tanácsos megkérdezni az orvostól, melyik kutat használja, mert különben könnyen kárát vallhatja.

E kutakhoz aztán egész nap vándorolnak a vendégek, karlsbadi módra mindegyiknek po-

diszt képező 2 sárgaréz oszlopot. Végül a muzeum és képtár megszemlélése következett, melyben a praehistoricus és későbbi korbéli szoborművek, fegyverek, mumiák és nagy értékű képek sok érdekest nyújtottak a hadapródoknak. Egyébiránt útjukban ugy szeretett parancsnokok és tanárai, mint maguk a hadapródok sok érdeklődést és talán horvát testvéreinkben rokonszenvet keltettek. Zágrábból 5 én délután indultak tovább a gyorsvonattal Fiume felé.

* Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter *Padala* Pál nagyváradai adóhivatali ellenőrt I. oszt. ellenőrré, *Budó* János adóhivatali tisztet pedig adóhivatali segédévé nevezte ki.

* A szikvizadó házi kezelése. *Lukács* Ödön városi adóügyi tanácsnok, ki a városi szikvizadó szabályrendelet elkészítésével lett megbízva, tegnap terjesztette be jelentés kíséretében a szikvizadó szabályrendeletét. — Jelentésében a házi kezelés mellett foglal állást, mert mint számadatokkal beigazolja, a városnak meglehetősen szembeötölő haszna lenne a minimális számítás tekintetbe vétele mellett is. Ugyanis az eddigi 18000 korona jövedelem az adónak minden üveg után 4 fillérré való emelése mellett legrosszabb esetben is 40000 koronára emelkedne. Ez igen fontos dolog a város pénzügyi viszonyaira nézve és a jogügyi bizottság véleményével ellenkezőleg, kik *Feldmann* Izidor eddigi bérlővel az üzleti összeköttetés fenntartását indítványozták, a házi kezelés behozatalát sürgeti. Reméljük, hogy a tanács a nehéz gazdasági állapotokra tekintettel, egy perczig sem fog habozni, s az eddigi bérlővel megszakítja az üzleti összeköttetést.

* Temetés. Nagy részvét mellett helyezték tegnap délután örök nyugalomra *Forcsalmy* Sándorné hült tetemét. A gyászszertartást *Kampell* József káplán végezte s azután megindult a menet az ősi temetőbe, hol a szokásos ima elmondása után elföldelték a megboldogultat. A koporsót teljesen elborította a koszorúk tömege.

* Jégeső és felhőszakadás Tötteleken. Szörnyű itéletidő volt e hó 4-én Tötteleken, mint ottani tudósítónk értesíti lapunkat. Reggel korán senki sem gondolt arra, hogy eddigi

hár a kezében s issza az orvos által gramm szerint meghatározott mennyiséget.

Fürdőorvos tekintetében igen szerencsés Borszék, két év óta dr. *Vámossy* Zoltán, budapesti egyetemi magántanár, hírneves vizgyógyász a fürdőorvos. Alapos képzettségű, finom modoru kedves fiatal ember (boldog családapa), aki már az első alkalommal teljesen megnyeri pátiensei bizalmát, melyre teljesen érdemes.

* * *

Borszék a borvizen és fürdőkön kívül a kedvező éghajlati viszonyok, gyönyörűen gondozott utak, sétányok és kiránduló helyek igen kellemes üdülő és nyári tartózkodási helylyé teszük.

A már említett bécsi orosz főkonzul és a meghalt francia konzul családja már évek óta itt töltik az egész nyarat májustól októberig. Példáját bátran követhetnek a magyar, vagy legalább az erdélyrészi főurak is.

A Tiszántul, Alkotmány és Budapesti Hirlaphól olvassuk, hogy odalent nagy Magyarországon milyen gyilkos hőség uralkodik, mi pedig soknak tartjuk, ha délel 18—20° van árnyékban; de ezt olyan könnyen elviseljük, hogy most is az Emmaus tágas verandáján tartjuk ebéd utáni siesztánkat. Tizenegy napja vagyok itt, azóta állandó szép idő van, háromszor kaptunk kisebb fajta esőt, amolyan spricer-félét, máskor mindig verőfényes szép idő volt, mindig lehetett fürödni, meleg, izzadságot pedig csak a hegymászásnál éreztünk néhányszor.

sok fáradsággal elvégzett munkájukat oly rövid idő alatt tönkre teszi egy hirtelen keletkezett jégeső és felhőszakadás. Az említett napon is korán reggel gyönyörű verőfényes időben látott mindenki dolgához. Ugy 1/6 tájban hirtelen koromsötét felhők tornyosultak az égen nyugat felől és egészen 1/6-ig éjjeli sötétség borult a községre valamint a körülötte elterülő földekre. Az embereket nagyon elrémítette e szokatlan eset és sápadtan szaladgáltak össze-vissza, hogy meneküljenek az itéletidő elől. A szabadban levő asszonyok és gyermekek sirva fakadtak a rémületől. E pokoli sötétséget végre háromnegyed hatkor óriási dörgés és villámlás között nagy felhőszakadás váltotta fel. Mogyoró és dió nagyságu jégek árasztották el a környéket. A jégverés mintegy negyedóráig tartott. Végre mikor felállott, s az emberek ismét ki mertek bujni rejtekhelyeikből, siralmas kép tárult a néző elé. Ameddig a szem ollát, pusztulás mindenfelé. A szőlő fűrtök is mind a földön hevernek, egyetlen szem sem maradt épen. A tavaszi buza, zab, tengeri, burgonya, bab mind le van tiporva. A mint e siralmas képből látszik, az ideán Tótteléken nem tartanak szünetet. A kár, amit a vihar és a jég e szegény becsületes munkás népnek okozott, óriási. A lakosok nagy inségnek néznek elébe.

* **Mikor olesó a tojás.** A nagyváradai piac tömkelegében egy nagy kosár tojás előtt állott egy szőke bakfi:

- Hogy a tojás?
- 10 fillér párja.
- Ugyan? Hatot egy hatosért.
- Hova gondol már a kisasszony nyár derekán, — még én se kapok.
- Pedig a másik sorban úgy adják.
- No hát csak tessék ottan venni.
- Vennék is, de annak az asszonynak csak kettő van.

— Hja, mikor nekem sincs tojásom én is adok hatával.

* **Ebzárlati kihágások.** Ilyen czímen büntetik meg a rendőrségül azoknak a kutyáknak a gazdáit, amelyek vétének az ebzárlat kellemetlen, de hasznos intézménye ellen. Az utóbbi időben különösen meggyűlt a kutyatartó gazdák baja a rendőrséggel, mert a több ízben előfordult veszettségi esetek miatt szigoru

rendszabályokat foganatosított a hatóság. A zárlatot természetesen sok kutya nem vette tudomásul és a szigorú rendőrség egyre-másra szóta a kutyatartók nyakába az 50—100—200 koronás büntetéseket. Száznál több ilyen büntetést rótt ki a rendőrség és a gazdák közül kilenczvenen fölebbezték ellene. A városi tanács tegnap délutáni ülésében 24 ilyen felebbezést tárgyalt és valamennyi esetben enyhébb pénzbüntetéseket: 10—20—25 és két esetben 100 korona bírságot szabott ki, arra való tekintettel, hogy a veszedelem már elmúlt és a szóban forgó kutyák bajt nem okoztak.

* **Porpáczy Károlyné temetése.** Nagy részvét nyilvánítása mellett ment végbe tegnap délután özv. Porpáczy Károlyné urnó temetése kőfaragó-utcai házától. A temetési szertartást **Dencs János** esperes-plébános végezte segédlettel, minek végeztével a négyes fogatu üveges gyászokocsira helyezték a megboldogult díszes érczkoporsóját. A gyászoló családon kívül nagyszámu résztvevő közönség volt jelen, kik közül sokan kísérték ki az olasz temetőbe, hol a családi sírboltba örök nyugalomra helyezték.

A koszorukocsin a következő koszorúk voltak elhelyezve felirattal:

A keresztmamának — Sándor, Béla, Zoltán.
Szeretett nagynénjének — Arpád és családja.

A keresztmamának — Zsófi és Józsi.
Igazi szeretetük jeléül — Kureczky Cornél.
Szeretett barátnénknak — Veisz Vilmosné és családja.

Szeretete jeléül — özv. Wöberné.
Clotildnak — Ilona és Sándor.
Felejthetetlen jó asszonynak — Szabó Teréz, és még sok koszorú volt szalagokkal.

A díszes temetést **Weiszlovics A.** és fia végezte.

* **»Gott erhalte« és »Mégis hunczut a német«.** A nagyikikindai **Kada**-féle vendéglő kerthelyiségében nagyszámu közönség hallgatta a napokban a női zenekart. Egyik asztalnál ült Korn Arthur és hivei: **Lerner József** változlet-tulajdonos, **Krumenecker József** téglaégető, **Wetzel Ferencz** cipész és bórkereskedő és **Kordesch** császári és királyi huszárörrmester stb. Egy másik asztalnál: **Dr. Jaksity Vazul** ügyvéd, **Majinszky Lukács** városi tanácsos, **Nedomacsy Döme** királyi törvényszéki hites

tolmács, **dr. Zamurovits** ügyvédjelölt és **Radvits Koszta** kereskedő, cs. és kir. tart. tisztviselő (szerb társaság.) Ejjél után **Kornék** ráparancsolták a zenekarra, játszassa el a **Gott erhaltét**. A zenekar ezt háromszor eljátszotta. **Kornék** pedig az egyik asztalnál, a szerbek a másikonál **fedáltak s levett kalappal dtölelkezve énekeltek** s irtózatos Hoch- és Zsivio kiáltózással kísérték. Alig volt ennek vége, a mikor aztán a szerb társaság s közte leghangosabban a **tanácsos** ur zendítették rá a **szerb himnuszra** s háromszor elénekeltek, mire a németek iszonyu lármában Zsivivó-kiáltásban törték ki tapsolva, zugva, tüntetve a szerbekkel együtt a magyarság ellen. A magyar közönség annyira megbotránkozott, hogy az egyik asztalnál ülő **Vogel Dezső** tb. főszolgabíró és **Szavits** nyugalmazott főszolgabíró ennek azzal adtak kifejezést, hogy ráparancsoltak a cigányra, huzza el a **»Mégis hunczut a német«** című nótát, a mit az háromszor elhuzott. A szerbek szitkozódni és fenyegetőzni kezdtek s az izgalom oly fokra hágott, hogy **Vlachovits János** rendőrkapitány mindentovábbá botrányt megakadályozandó, a furcsa zeneeladást megszüntette. Az egész városban izgatottságot keltezt az eset. A szerbek hazafias és intelligens elemei maguk itélték el a legélesebben ezt a botrányt. Egy előkelő szerb uri ember a következőt mondotta:

— Hallatlan impertinencia! Nos hát, ha ezt így tovább türik Magyarországon, az ember már szégyelni fogja magyarságát, ha ezt uton-utfélen megtorlatlanul szembe lehet köpni.

A magyarság meg egyenesen el van keseredve. Azt hisszük azonban, hogy az ilyen »mégis hunczut« féle renonsra nem büszke.

* **A Dreyfus-ügy feléledése.** A Dreyfus-ügy a nacionalisták mozgalma következtében ismét feléledt. **Gallifet**, a volt hadügyminiszter, aki Dreyfus megkegyelmeztetését annak idején aláírta, most Dreyfus ellen fordul és azt mondja, hogy Dreyfus mégis áruló és hogy Dreyfus maga kérte a kegyelmet. Dreyfus most levelet ír a **»Journal des Débats«** szerkesztőségének, amelyben tiltakozik **Gallifet** tábornoknak az ellen az állítása ellen, hogy a francia kormány kegyelmének elfogadásával beismerte bűnösségét. Dreyfus eimondja, hogy

A fürdő területén levő sétányok — mindenütt százados fenyők között — mintegy 30 kilométer hosszúságot tesznek ki. Legszebbek az Arnyas, Lobogó, Kossuth, Szerelmesek és József főherczeg sétányok.

A közeli kiránduló helyek (főlorai séta) közül ritka szépek a Medvebarlang és Jégbarlang. Ez utóbbi nem amolyan dobszai méretű, hanem csak 18 méter hosszú barlang. — A távolabbiak közül dusan megfizetik a fáradságot a Visszhang, Kis- és Nagy-Bükkhavas, Közrecz, Arkóza, Bélbor, Tölgyes s az igazi nagy kirándulások közül a Gyilkostó a Kelemen és Csabó havasok (amaz 2034 m., ez (Romániában) 1910 m.)

* * *

Magától érthető, hogy ilyen előkelő fürdőhelyen az apróbb szórakozásokról kellően gondoskodva van. Kaszinó (Kursalon), tennypályák állanak a vendégek rendelkezésére, alsórsra is akadnak partnerek, bár a kártyát ritkán veszik elő, naponkint kétszer tüzene és gyakori hangversenyek, táncmulatságok.

Ez utóbbiakat illetőleg érdekelni fogja a váradak, hogy a fürdő zenekart a várad **Bura testvérek** 14 tagu kiűző bandája képezi. Boráékkal teljesen megvannak itt elégedve; gyönyörűen játszanak, pontosan megtartják a tüzene kiűzőt id-jét, próbákat is rendszeresen tartanak, szorgalmasan tanulnak, emellett szerényen és tisztességesen viselik magukat. Az öreg Bura olyan jól találja magát, hogy bor-

széki dalokat is szerzett. Boráék szeptember 10-ig vannak szerződötve.

A hangversenyeknek is várad művésznő képezi a főszereplőjét. A mi kis szubrettűk **Eleméry Klára** a tegnapi hangversenyen három énekszámmal szerepelt. Bravurosán énekelte el a Rózsabimbó és a méh dalát, **Belezna** nótáit (Ha elmegyek . . . és Sárga dnyve levele . . .) és **Lilinek** egyik kedves áriáját. Ugy látszik a vakációt az üdülésen kívül a tanulásra is használja a kis művésznő, — tegnapi szereplése legalább erre vall. Legközelebb az építendő új kath. templom javára rendeznek nagyobb szabásu hangversenyt, amelyen **Eleméry Klára** és **Szántó Gáspár** (győri baritonista) egy rövidke színdarabot adnak elő s ugyancsak **Eleméry Klára** egy Ave Mariát fog énekelni, — **Brück Gyula**, a debreczeni zenede tanára fogja zongorán kísélni.

* * *

Az itt időző fürdővendégek közül a már említettekén kívül fel kell még sorolnom a következőket:

Az egyháziak közül: **Both Ferencz**, az aranymisés százhegyi praebatus, **dr. Kiss János** egyetemi tanár, **dr. Wosinszky Mór**, **Karácson Márton**, **Jung Oseke** Lajos apátok, az örmények közkedveltségű plébánosa **Görög Joachim**, **Pál Antal** gyulafejevári főzynn. igazgató, **Aranyszóssy János**, hadapródiskolai tanár stb.

Az erdélyi főuri családok kö ül itt időznek a **Bornemissza**, **Bethlen** és **Toldalagi** családok tagjai; — továbbá **Lázár Menyhért** kép-

viselő, **Latinovics Albin** kamarás, **F. Vicomte de Maistro**, **Urmánczy Jeromos** és neje (Telecsky Ferencz leánya), **Szöts** kuriai bíró, **Pekele Gábor** táblaelőlk, **Káplány Géza** tábla-bíró, özv. **Szász Domokosné** családjával **Gopcsa László** min. titkár stb.

Végre a várad ismerősök közül: **Perjessy Mihály** nejevel, **Nagy Géza** kir. ügyész családja, **Pókay Dezsőné**, **Sipos Kálmán**, **Bod Péter** igazgató nejevel (Persz Adolf leánya), **Kun Gyula** és neje, **Baróthy Pál** kir. alügyész, **dr. Mikó Gyula** albiró stb.

A romániai vendégek száma ez évben is jóval meghaladja a százat.

* * *

Befejezésül ide íratom, hogy arra az esetre, ha a vasutat Topliczáig kiépítik, nagyszabásu reformtervekkel foglalkozik az igazgatóság. Villanyvilágítás, új fényes kursalon, vilamos vasut (a Maros erejének felhasználásával) stb. stb.

Egyelőre azonban készségesen megelégszik a közönség Borszék mostani állapotával is, de a vasut kiépítését Topliczáig feltétlenül és sürgősen követeli. A többi magától fog jönni: csakhamar Borszék lesz Magyarország egyik legelső fürdője.

Dr. Szalárdi Gyula.

a rennesi bíróság ítélete után szeptember 12-én reggel hat órakor megjelent czellájában testvére és közölte vele, hogy Waldeck-Rousseau miniszterelnök és miniszter társai elhatározták, hogy megkegyelmeznek neki. A miniszterelnök megbizta testvérét, hogy ezt az elhatározását rögtön közölje az elítélt Dreyfussal és hívja fel őt, hogy felebbezését vonja vissza. Csak ezért engedték meg testvérének, hogy a czellába lépjen Dreyfus bátyja a közeli szabadulás reményével szemben rámutatott arra, hogy a felebbezés ugyanis csak formai okokra támaszkodhatik és hivatkozott Dreyfus kötelességeire, felesége és gyermekei irányában. A mellett az őt esztendői rabság is megviselte és ezért elfogadta a kegyelmet, de nem kérte. Kegyelmi kérvényt soha sem irt alá.

* **Jókai Mór — árverelteti az országot.** Híre volt annak idején, hogy Jókai Mór, a nemzet koszorús regényírója, fülleg úszik az adósságban, közel jár az árveréshez.

Ennek most a fordítottja fog bekövetkezni. Nem Jókait árverelik, hanem ő fogja árvereltetni az országot. Egy tollvonásába fog kerülni az egész.

A hatalmas urasághoz nem úgy jut Jókai, hogy az ő kezében fognak összpontosulni az összea adósségek. Nem lesz ő az országnak sem főhitelezője, sem fővégrehajtója, hanem — a hivatalos lap szerkesztője.

A hivatalos lap legfőbb tartalmát tudvalevőleg az árverési hirdetések teszik. Egy-egy regény valamennyi, szomorú, nagyon szomorú regény. S ha Jókainak költői pályája végén ezt az állást szánták, hát abban van egy kis pikantéria. Lehet, azt hiszik, az ő humora az árverési hirdetések szomorú regényét valamivel — humorosabbá fogja tenni.

* **Katona-zene a Széchenyi téren.** Ma délután 6 órától 7-ig a Széchenyi kioszk előtt a 37-ik gyalogezred zenekara játszik.

* **Tűz Új-városon.** Tegnap délután 6 órakor **Polák Pál** Kossuth-utcai kereskedő Beöthy Ödön Magyar-utcai 35. sz. telkén tűz ütött ki, mely gomolygó füstfelhővel nagy riadalmat okozott egész Újvárosban. A tűz martaléka az udvar végében épült cserepes fedelű raktárhelyiség, melyben Polák Pál tulajdonát képező áruk voltak felhalmozva, az épület padlásán pedig nagy mennyiségű takarmány. A tűz itt keletkezett s észrevétel nélkül terjedt, míg egyszerre vadul harapódzó lángcsóvákban tört ki a tetőn, s könnyen nagyobb veszedelmé válhatott volna, de egyrészt a szélesenedes idő, másrészt a **Mezey Mihály** parancsnok vezetése alatt idején kivonult tűzörségnek köszönhető a veszély megállítására. De a tűz lokálizálása korántsem volt könnyű, úgy hogy a 37. gyalogezrednek 2 szakasza vonult ki a tűzhelyére s csak késő esteli órákra sikerült a tüzet teljesen lokalizálni. Az utózat csakhamar elfűt emberáradatban a **Gerő Armin** főkapitány vezetése alatt kivonult rendőrség tartotta fenn a rendet s tette lehetővé a fennakadt közlekedést. A kár aránylag csekély, az épület területén kívül néhány láda rövidáru vált a lángok martalékává s különben a kár az „Első magyar biztosító társaságra” hárul.

* **Apró hírek. Lopás. Schlésinger** Jakabné szül. Preiz Sára Hármass utczán 509. sz. alatt levő lakásának nyitva hagyott pinczéből tegnap virradóra ismeretlen tettes egy bőrdőn lba zsirt és egy turóval és gyümölcsessel telt kosarat elvett. A rendőrség a nyomozást megindította. **Találtatott** egy pénz-erszény melyet igazolt tulajdonosa **Mendelényi Béla** fogalmazónál a rendőrségen átvett. **Mendelényi Béla** fogalmazó ismételt felhívja a szerkesztőket, hogy számaikért nála minden előfordulható kelemetlenség kikérülése végett mielőbb jelentkezzenek.

* **Kend sem nagyságos úr!** Az Andrényi-féle Vasudvar egyik bejárója előtt történt.

Tudvalevőleg itt rendszeren akkor szoktak kirakodni, berakodni, felrakodni, lerakodni, mikor legnagyobb a járó-kelők forgalma. Ugy, hogy most a Kossuth-utca jobb oldalán nem tanácsos haladni, mert ha a beomlással biztató Farkas-ház agyon nem üt s ki nem törőd a nyakadat az ott felhalmozott törmelékeken, akkor biztosan betörik a fejedet az Andrényi ház előtt valami modern vaszerszámmal.

Multkor kivételesen faléczeket szállítottak Arra járt egy jámbor vidéki atyafi s természetesen fejbe kólintották alaposan.

— Ejnye azt a fűzfán . . . stb. méltatlankodott a polgár. Nem tud vigyázni? Nem látja, hogy itt emberek járnak?

A munkás letette a kezében lévő lim-lomot s méltó felháborodással rátámadt a polgárra:

— Kend meg nem nagyságos úr, hogy lármázik! Köszönje, hogy nem vassal ütöttük fejbe, mert akkor ugyan nem tudna lármázni!

Azzal nyugodtan folyt a lerakodás tovább. Hogy még hány embert ütöttek fejbe, azt nem tudjuk.

* **Halálozások. Nagy idők tanuja.** Ismét kidőlt a legendás idők egy névtelen hőse; míg hírük, dicsőségük egyre nő a nemzet lelkében, bizony egyre ritkul a hősi gárda s közeleg az idő, mikor csak a történet könyvéből ismerhetjük egynek-egynek alakját.

A most elhunyt veterán **Rölich Venczel**, kinek haláláról a következő jelentést adja gyászoló családja:

Alólirottak mély fájdalommal tudatják a legjobb apa, nagyapa, após és rokon **Rölich Venczel** volt 1848—49-iki honvédnek, folyó hó 6-án, reggel 8 órakor élete 73-ik évében történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 8-án, d. e. 9 órakor fognak Kolozsvari-utca 26. számú saját házában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a várad-velencei róm. kath. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességétélre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1902. augusztus hó 6-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! Rölich Katicza testvére Rölich Juliska férj. Mertz Nándorné, Rölich Béla és neje, Rölich Lajos, Rölich Pirokska férj. Zboril Ferenczné, Rölich Ilonka gyermekei, Zboril Ferencz, Mertz Nándor, Orbán József vejei. Rölich Lajosné szül. Ladányi Juliska menyje. Rölich Lajoska, Rölich Pistuka, Zboril Mariska, Zboril Ferika unokái. Nilgész Márton, Nilgész János m. k. r. honvéd százados, Nilgész Antal, Nilgész József, Nilgész Endre, Nilgész Francziska, férj. Hollósy Béláné sógora és sógorónő.

Virághullás Mint a bimbós rózsá ágát a tavaszi vihar, élete 16-ik nyarán ragadta el a halál Balogh Margitot, kinek haláláról a következőket jelenti gyászoló családja:

Balogh Imre és neje, szül. Pethő Erzsébet, gyermekei: Irma áll. óvónő, Mihály és Erzsike, egy a maguk, valamint rokonai nevében is fájdalmas szívvel tudatják a forrón szeretett gyermek, testvér és rokonnak **Balogh Margit** nak f. évi augusztus 6-án, élete 16-ik évében hosszas szenvedés után az Urban történt csendes elhunytát. A megboldogult kedves halott földi maradványai folyó hó 7-én, d. u. 4 órakor fognak a kaszárnya-utcai áll. óvoda épületben a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az újvárosi központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességétélre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1902. aug. 6. Aldás és béke lengjen a korán elköszött drága hamvakon!

* **Mégis csak búr.** A Bermuda-szigetén őrzött búr foglyok közül igen sokan, akik nem akarnak **VII. Eduard** alattvalói lenni, Ameri-

kába mennek és ott telepednek le. Az első búr, aki Amerikában le alart telepedni, egy kis baj volt; a törvény ugyanis megköveteli, hogy aki amerikai polgár akar lenni, előbb esküvel vallja, hogy milyen nemzet fia és hol a hazája. Reitz Joubert, egy fiatal búr nem akart megesküdni az amerikai bíró előtt, hogy ő angol alattvaló, mert hiszen épen azért ment Amerikába, mert nem akart angol alattvaló lenni s hazájául Transzvál köztársaságot jelentette be, amely már nem létezik. A bíró nem tehetett egyebet, mint hogy nem vette tudomásul a vereenigingi békekötést és Reitz Joubertet mint szabad búr polgárt, a Transzvál köztársaság fiát fogadta be az Egyesült-Allamok kötelékébe.

* **Plebános honvéd aranymiséje.** **Apa János** gamási plebános is azok közül a szent öregek közül való, a kik legendás epizódokkal gazdagították a szabadságharc történetét. Mint benczés papnövendék cserélte fel a csuhát a honvéd attilával s ma mint a nagydők tanuja ünnepli aranymiséjét, mely alkalommal meleg, őszinte ovációban ünnepli a vidék intelligenciája.

* **Késelő férj.** **Szegény Rocsk** Jánosné szül. **Török Sára**, — ki Hattyu-utczán lakik szegénységben férjével — sem gondolta volna, hogy azért, mert nem telt neki tegnapelőtt este férjét valami jó vacsorával, hanem csak szerény krumplilevessel várni, férje késsel támadja meg. Már pedig ez megtörtént. **Rocsk János** tegnapelőtt, kedden este nem a legjobb kedélyhangulatban tért haza. Mikor botoppant a szerény hajlékba és nem tűrtte meg orrát valami jó pecsenye illat, hanem csak krumplileves párolgott az asztalon, nagy böszén nekirohant az asszonynak és a sajtóiroda kiadott jelentése szerint zsebkését felesége hátának baloldalába szurta és három sebet ejtett rajta, ugyszintén a balkarjára is. Az asszony sérülése nem veszélyes és a kózkórházban ápolják, míg a harczi és krumplilevessel meg nem elégedő **Rocsk** lezárattott.

x **Megérkeztek a nyári idényre** a legszebb cipő áruk, melyek szép és csinos kiállításuk mellett, az előre haladott idény miatt **25 százalékkal olcsóbbak**, mint voltak. Nagyszerű újdonságok **Chewreox**, **Box** és sárga czipőkben. Alkalmi vétel esőerayókben és harisnyákban. **Nádor Henrik** és **Tarsa Nagy** piac-tér, Kereskedelmi Csarnok.

x **Felbivjuk olvasóink figyelmét** **Deutsch K. I. üveg, lámpa és porcellán** üzletének át-helyezését jelentő, lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzrel-vassal.

Irta: **Slonkiewicz Henrik.** 57.

Hatosával jöttek elő a féltelmes huszárok, s a sáncz előtt hadirendbe állottak. Dzsidaik és lándzsáik hegyén vigan lengett a fekete-zöld zászlócska. Skrzetuski szemébe köny szökött a derék fiuk láttára s remény lopózott a szívébe. Ha egyelőtlenek is voltak az erők, ha a maroknyi lengyeiség számban sokszorosan fölü is multak a kozák- és tatársordák: az igazságnak, a szent, a tiszta lelkesedésnek végre is győznie kellett. A beteg Skrzetuskira alig lehetett ráismerni, szemé ragyogott, kiegyenesedett, s mint valami parancsnok, aki egy domb háttárol irányítja a harczt, úgy állt a sánczon. A tatárok most rendes támadást intéztek a lengyelek sánczai ellen Allah! kiáltásukat elnyomta az üdvözlésükre megdördült ágyuk bömbölése. A golyók irtózatossan megtizedelték őket s me futamodtak, még mielőtt elérték volna a

lengyel tábor. De megszólalt a nagy üstodob s ez volt a jel az általános támadásra. Chmielnickinek az volt a szándéka, hogy egy rettenetes öleléssel összeroppantsa, hálálra szorítsa Potockiékát s ezért félhold alakban feléjük indította egész seregét. A lengyelek látták a közelgő veszedelmet, de nem rettentek meg tőle. Hosszú láncsorban állottak a csapatok sánczaik előtt, míg a szárnyakat az oldaltámadástól az ütegek védték. Ugy látszott, hogy bevárják az ellenség támadását, de mikor fele utra értek a Chmielnickij csapatai, trombitászó harsant fel s e jelre a magasba nyúló lánzsák egész erdeje aláhanyatlott a lovak nyakára.

— A huszárok rohamra indulnak, ujjongott Skrzetuski.

Igy is volt. Megindultak a derék vitézek, nyomukban a dragonyosok. Rettenetes volt a rohamuk. Három csapatot gázoltak át, a Steblew- és a Mirgorodzbeli kozákokat rögtön összetiporták. Ember, ló nem állhatott: ellent a vágató vasasoknak, akik oly gyorsan végeztek a három csapattal, mintha valami hatalmas sárkány a szája egy roppanásával halálra harrapta volna őket. A mögöttük álló századok is megindultak, a gazdátlan lovak soraik közé rohantak, hátrálni kellett. Most a dragonyosok is harcra bocsátkoztak, s a vasatini századot egy-kettőre szétszórták, s egészen a kozák-sánczig kergették. Chmielnickij teljes derék-hada összezavarodott és hátrált. A vén Sachar bámulva kiáltotta:

— Ezek nem emberek! Ezek maguk az ördögök!

Skrzetuski úgy viselkedett, mint egy eszelős. Hol sirt, hol nevetett, tánczolt örömben és torkaszakadtából kihozott a harcoló lengyelek felé vezényszavakat, mintha csak maga nyargalna az élükön. A küzdelem most már egészen a kozákok oldalára terelődött, úgy, hogy a sánczok ágyai már nem az ellenséget, de saját csapataikat lőtték. A huszárok a testőrkozákokkal csatáztak s egyszerre egetverő ordítás hangzott föl: a nagy mániapiros lobogó megindult és aláhanyatlott. Ebben a perczen rontott elő Krsecsovski ötezer pihent emberrel. Hatalmas pejlóvon űlt, hajadonfóvel, s kardjával nagyokat suhintva vágatott az ellenség felé s látása új bátorságot öntött a futók szívébe, akik visszafordultak s új harcra kezdtek. De Chmielnickinek most sem kedvezett a szerencse, a két szárny fölbomlása új vereséget hozott reá. A tatárok, akiket kétszer vertek már vissza az oláh zászlóaljék, föladták a harcot s Tuhaj bég, aki alól két lovat lőttek ki, lefuvatott. Potocki teljes diadalt aratott s a harc most már befejeződött. Az eső újból megérdült s patakokban ömlött a víz a földön. Az erős zápor elnyomta a vezényszavakat, az átázott puskák fölmondták a szolgálatot. Chmielnickij rettenetes dühvel tért vissza a sánczok mögé, senkihez sem szólt, csak behuzódott tevébőr sátorába. A kétségbeesés elvette minden erejét, s átkozta magát, amiért ilyen eszeveszett vállalkozásba kezdett. Mi lesz ezután, ha első csatájában a gyengébb ellenséggel sem tudott megmérkőzni? Mi lesz, ha a köztársaság legerősebb hadaival áll majd szemben, ha fejét nem zuzta össze a legelső ágyu csövén.

Igy találta őt Tuhaj bég. A tatár arca kék volt a dühből, szemé villámokat szórt, fogait csattogtatta, s ráordított Chmielnickijre.

— Te kutya, hol van a zsákmány? Hol vannak a foglyok, a vezérek fejei? Hol a győzelem?

— Odaát! felelt mormogva Chmielnickij.

— Odaát? Akkor hát menj oda és hozd el! Es ha nem teszed meg, hát pányván hurczollak el rabszolgaul a Krímbe.

— Odamegyek, még ma. Zsákmányt ejtek és foglyokat, de téged bepanaszolok a kánánál, mert harcolni nem akarsz, csak zsákmányolni!

— Gyáva kutya, hát nem te miattad hullottak el százával az embereim?

Egymáshoz ugrottak és hörögve néztek farkasszemet. Végre is Chmielnickij szólalt meg.

— Nincs okunk kétségbeesni. A Krsecsovski rohamra áttért a dragonyosok vonalát s ha nem ered meg a zápor, mi győztünk volna. No, majd holnap. Holnapra egy sár-tenger lesz a pusztá, akkor könnyű lesz a

huszárokkal elbánni, akik különben is fáradtak lesznek.

— Ne igérgess, úgy sem tartod meg a szavadat. Nem ígérted, hogy foglyokat kapok?

— Van néhány dragonyos, néked adom őket.

— Karóba huzatom a kutyaikat!

— Mondok én jobbat! Bocsássad őket szabadon. Ukrániai emberek, akik majd hozzánk csábítgatják a testvéreiket. Hát ha megisméltődik a Krsecsovski esete?

Tuhaj bég meglegedetten bólintott és kigyónak nevezte Chmielnickijt, aki csak mosolygott. Óh, a ravasság nem ér sokkal kevesebbet, mint a hátorság, mondta. Még megalkudtak, hogy Potockit és Csarnickit a bég kapja foglyul, azután inni kezdtek. Harmadiknak Krsecsovski csatlakozott hozzájuk. A kapitány mogorván köszöntött be, mert a sóvárgott starsztyaságok, a kincsek, a kastélyok, a méltóságok most még elérhetetlenebbek lettek a számára. Hanem a bitó és a kötél kecségtette helyettük s most már szinte sajnálta, hogy a németek lemészárolásával elégette maga mögött a visszavonulás hidját, mert e nélkül a legszívesebben átpártolt volna Potockihoz.

Odakünt elállt az eső. Skrzetuski boldogan, az izalomtól teljesen kimerülten feküdt a székében. Körötte sötét éjszaka, lelkében azonban csupa fény csupa derű. Ezt az első győzelmet hány más fogja követni, ha egyszer megindul a herceg és ha kell, a király! Skrzetuski büszkén tekintett szét s az előjövő harcok hőseinek minden erejét és hatalmát karjában érezte és szinte megszánta a kozákokat, akik ugyan rettenetes vétket követtek el, de fölbujtatva, félrevezetve, elámitva vajjon nem kisebbedett-e meg a vétkök? Ha majd leteszik a fegyvert, a büntetést megenyhíti a bocsánat, béke lesz megint és boldogság, amelyből ő is kiveti majd a részét. Gondolatsi Roslogiba szálltak és Helenához tért meg a sóhajlása. Agyudörgés riasztotta föl álmodozásából. Chmielnickij itt is fölvetni kezdte a lengyeleket, s rohamra vezényelt. Krsecsovski azonban visszatartotta őt, s csakhamar megint csöndesen szunynyadt a két tábor.

Második napon nem ütköztek meg, mert vasárnap volt; csöndesen tellett el a nap, békés, ünnepi csöndben. Skrzetuski azt hitte, hogy a kozákok harci kedve megcsappant. A valóság azonban az volt, hogy Chmielnickij a szabadon kocsátott dragonyosokkal árulásra csábította Balabant. Hétfőre virradóra azután újból megkezdődött a harc. Skrzetuski a győzelem reményével vidáman nézte a küzdelemet. A király serege ezuttal nem támadott, hanem a sáncz előtt sorakozva bevárta az ellenséget. A pusztá egészen fölázott, a nehéz lovasság alig mozdulhatott, a kozákoknak és a tatároknak ellenben nagyon a kedvére való volt ez a körülmény. El is tűnt csakhamar a vidámság Skrzetuski arcáról. A királynak keskeny harczsört egészen elfőlte az ellenség szkaraja, amely minden pillanatban a sánczokra vethette magát, annyival is inkább, mert a lengyelek szemmeláthatólag sem harcoltak az első csata lelkesedésével. Vitézül verekedtek ma is, de csak védekeztek. Az ellenség is látta ezt és fölhatárolodott.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A román király elutazása.

Ischl, aug. 6. Dél előtt 9 óra után ő felsége Gizella hercegné és Mária Valéria főhercegnő kíséretében a román király szállására hajtatott. Miután a király a két hercegnőtől szíves búcsút vett, az uralkodók az udvari fogatra ültek és a közönség folytonos ovációi közt a pályaudvarra kocsiztak. Szíves búcsuzás után, miközben a két uralkodó kétszer megölelte és megcsókolta egymást és miután Ferencz József király a román kísérettől és Károly király ő fel-

sége kíséretétől elbúcsuzott, a román király a szalonkocsiba szállt fel, mire az udvari különvonat 10 órakor elindult. A meddig a király a nyitott ablaknál látható volt, ő felsége katonásan tisztelegve állott a Perronn. Károly király Gastein fürdőbe utazik.

Ischl, aug. 6. A román király több osztrák méltóságnak és udvari tisztviselőnek kitüntetésekkel adományozott. (M. T. I.)

Madridi hírek.

Madrid, aug. 6. A király holnap Londonba utazik és pénteken ismét visszatér Oviedóba. — Egy teniszfai távirat jelenti, hogy ott egy löportorony felrobbant, a mely alkalommal három ember megsebesült. (M. T. I.)

Wahrmann—Harnoncourt affér.

Budapest, aug. 6. (Saját tud. táv.) A Wahrmann Ernő és gróf Harnoncourt-féle affér ma délután két órakor pisztolypárbajjal nyert befejezést a lovassági laktanyában. A párbajnál gróf Harnoncourt részéről segédkeztek Fapp Géza képviselő és Dellimanics torontali alispán, a Wahrmann részéről Andreászky Jenő és Melczér István. Kétszeri golyóváltás volt, sebesülés nem történt, a felek nem békültek ki.

A kongregácziionista iskolák bezárása.

Brest, aug. 6. Gayrand abbé képviselő a képviselői szallaggal diszitve azokban a községekben, a melyek a kongregácziionista iskolák bezárásának ellene szegülnek, előadásokat tart és ellentállásra buzdít.

Bésangon, augusztus 6. A Liebvillers községbeli egyetlen kongregácziionista iskolát, a mely nem tett eleget a törvénynek, bezárták. Az apáczákat erőszakkal kellett az iskolából eltávolítani.

Beoltási kísérlet tuberkulózis ellen.

Páris, augusztus 6. A Figaro egy intervjut közöl dr. Gernaulttal, amelyben ez kijelenti, hogy az a célja volt a tuberkulózis beoltással, amelyet önmagán végzett, hogy Koch tanár állítását megczáfolja és általában tiltakozzék a tekintély elve ellen. Mihelyt a Pasteur-intézet megállapítja nála a tuberkulózis jeleit, kivágatja karjából egy sebész által az inficiált húst. (M. T. I.)

Elfogott hamis kártyások.

Bécs, augusztus 6. A rendőrség tegnap este egy négytagú hamis kártyás bandát tartóztatott le. A banda feje egy Löffler Mór nevű Budapestről hasonló fizelmek miatt már kitiltott foglalkozás nélkül való egyén. A banda tagjai az áldozatokat szerelték Löffler számára, aki aztán megkoppasztotta őket.

Az amerikai kormány az angol-kínai szerződés ellen.

London, aug. 6. A Times jelenti Sanghajból: Sharris tábornok amerikai tarifabiztos a minap meglátogatta a nankingi alkirályt és közölte vele, hogy az amerikai kormány nem fog belemenni oly kötelezettségekbe, amilyenek az angol-kínai szerződés 8. cikkében a kikindók eltörlésére vonatkozólag foglaltak. (M. T. I.)

Az amerikai zavarok.

New-York, augusztus 5. Egy port en princei távirat jelenti: Firmin tábornok ideiglenes kormányt szervezett az északnyugati és Artiboni tartományok számára Gonaives székhelyvel. On magát elnöknek nevezte ki és kormányt alakított.

Cap-Raitien, augusztus 5. Jumeau tábornok tegnap vereséget szenvedett és most Arcahaye felé menekült. Antajne tábornok Benaneban van. A csapatok bevonultak Limbe. A város nyugodt.

A lagunák városából.

Budapest, aug. 6. (Saj. tud. táv.) *San Stefánó*-templom tornyáról a vakolat és kövek már napok óta hullanak, ami kétségtelen jele az összeomlásának. A környékről a lakosság már kiköltözött. A tornyot lehordják. A pánik óriási.

Francia seregek visszavonása Sanghaiból.

London, aug. 6. A lapok jelentik Sanghaiból, hogy a francia konzul közölte a kínai képviselővel, hogy a francia kormány kész csapatait Sanghaiból visszavonni, mielőtt a többi hatalmak is megteszik ezt. (M. T. I.)

A Nilus vizállása.

Kairó, aug. 6. A Nilus vizállásának csekély emelkedése következtében beállott komoly helyzetről folytatott beszélgetés során az öntözési hivatal főigazgatója azt mondta, hogy a folyam vizállásának emelkedése előre láthatólag a legkisebb lesz emberemlékezet óta, sőt még kisebb, mint 1899-ben. Akkor 300,000 acre föld maradt öntözés nélkül, a mely területet fel kellett menteni az adó alól. (M. T. I.)

Gyilkos márkí.

Florenz, aug. 6. Serevilles Amadé márkí tegnapelőtt inasát lelőtte, mert az vonakodott parancsát teljesíteni. A márkí-t letartóztatták.

Kína népe nyomorban.

Sanghai, augusztus 5. Sharritts tábornok, az amerikai tarifa-biztos tegnap egy banketten beszédet mondott, a melyben kifejtette, hogy a kínai népet a megadóztatások által, a melyekre a központi kormány kötelezettségeinek teljesíthetése végett szükség van, a nyomor határáig kimerítik. A biztos azt mondta, hogy ő ezt mint magánszemély és nem mint hivatalos közeg mondja és kifejtette, hogy a likinádók megszüntetését és szoknak valamely pótládó által leendő pótlását el kell vetni, mert ezen adók megszüntetése valamennyi nemzetre, de különösen Amerikára nézve, végzetesnek fog bizonyulni. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradí hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradí piaczon 1902. aug. hó 5-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és életraiszereknek.

Tiszta buza: 13 20 —12 —. Kétszeres buza 12.20— 10.60. Rozs 11 80—10 —. Arpa 10.— — 9.60. Zab 13.— —12.—. Tengeri: 10 40.—10.—. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 15.60. Köleskása 23.50. Burgonya 5.60. 100 kiló lángriszt

26.60. zsemlyeliszt 26.—. fehérkenyér liszt 25.60, barnakenyér liszt 23.—. széna fuvarral 4.—, szalma 1.10 Szalonna 120.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —16. 1 köbm. bükfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.82, Lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszi. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapja —.—, magyar gyapja —.—, Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 46.—, mész 1.60, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, keudermag 25.—. köles —.—, repce —.—, dió 34.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalona 1.20, sertésbuz 1.12, juh-hus 62, veres hagyma 12, fog hagyma 34, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. lüköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1902. aug. hó 5-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 640—720, egy pár másodrendű jármás ökör 520—600, egy pár harmadrendű jármás ökör 300—500, 1 drb fejős tehén 100—250. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—280. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 1 drb. veres borju 24—50, 1 drb. fél éves borju 36—60, 1 drb egy éves borju 42—78, két éves borju 64—160. 1 drb hizott sertés 90—100, 1 pár fél éves 32—40, 1 pár egy éves sertés 46—70, 1 pár két éves sertés 80—140. 1 drb igás ló 160—300, 1 pár ökrébőr 40—50, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—20, pár lóbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1902. évi aug. hó 5-ről. Tiszta buza körülbelül 2200 hltr, kétszeres buza 350 hltr, rozs 420 hltr, 1 árpa 240 hkl. zab 280 hltr, tengeri 80 hltr, burgonya 120 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 80, drb, félhizott 120, sovány 180, süldő 500, malacz 368, hizott marha 33, jármos ökör 670, fejős tehén 320, borju 330, bivaly 30, juh és kecske 150, ló 780.

Setek Jász és Társa

Tőzede jelentése.

A Tiszántúli eredeti ártábla.

Értékítések

	Budapest, aug. 6.
Oszták hitel	397.—
Magyar hitel	701.—
Államvagyon	—
Rizikóvagyon	509.50
Magyar jótékony	473.—
Helytartomány	—
Wagon-kölcsön	—

Helyi árak.

	Budapest, aug. 6.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad — Püspök-fürdő — Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	730	950	—	—	450	—	858
Vásártér	722	931	*114	237	420	638	854
V.-Velenceze	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó f.	754	1014	1150	309	514	700	920
Püspök-fürdő	805	1025	1155	314	519	714	915
Felix-fürdő	817	1037	1209	328	536	728	928

Felix-fürdő — Püspök-fürdő — Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő	820	1042	*1215	330	539	732	953
Püspök-fürdő	838	1100	1227	342	556	743	—
Rontó f.	842	1104	1232	346	560	748	1000
V.-Velenceze	856	1116	1246	359	574	803	1013
Vásártér	912	1117	1202	415	630	819	1030
Nagyvárad	905	1137	—	—	633	—	1023

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

Zab ápr. — — — — — 6 —
Káposzta, repce, aug. — — — — — 96

Hivatalos arcfolyamok

a Budapesti Áru- és Értéktőzsdén 1902. aug. 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.—
Magyar koronajárdék	97.85
Magyar vasúti kölesön aranyban 4.75%	119.—
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2.75%	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1875-1901	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 2%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavón-földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyaralómány-sorsjegy-kölesön	204.—
Fizetési köztársaság sorsjegy-kölesön	162.—
Oszták járadék papírban	101.50
Oszták járadék papírban	101.50
Oszták járadék aranyban	121.50
Oszták korona járadék	99.50
Oszták államsorsjegyek	152.50
Oszták magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbankrészvény	780.50
Oszták hitelintézet részvény	713.—
Párisi visita	95.20
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	11.05
Németbirodalmi márka	117.02
Londoni visita	239.72
20 márkás arany	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

80 kr. **UJ!!** 80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész,
Nagyvárad, Nagy-Teleki-utca.

A mai kor igényeinek megfelelő
óra javító műhelyt

nyitottam, melyben **óra, ékszer** és **látszer** javítások gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Raktáromon tartok **fali inga-, zseb- és miniatúr-órákat**, óráim a legjobb gyártmányiak.

Óra javítás kivétel nélkül 80 kr.,

egy üveg 10 kr.,

óra kulcs 5 és 8 kr.

Egy jó családból való fiu gyakor-

80 kr. nokul felvétetik. **80 kr.**

253. sz.

12543. szám.
1902.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I-ső fokú iparhatóság ezennel közzhírré teszi, hogy a Tóth Zsigmond fűszerkereskedő által felállítani szándékolt lőpor raktárak telepengedélyezése tárgyában tolyó évi augusztus hó 21-ik napjának délelőtti 10 órájára a Kosuth Lajos-utcza 2. számú házhoz és a nagyvárad hegyen a Sötétág oldal 6583. sz. telkére helyszíni tárgyalást tűzött ki, a mely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1902. évi július hó 20-án.

Giraud.

rendőrkapitány.

268.

Deutsch K. I. Nagyvárad.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy az eddigi helyiség szűk volta miatt

üveg-, lámpa- és porcellán-üzletemet

f. é. augusztus 1-től

az e célra átalakított és újonnan berendezett

Zöldfa-utcza 24. sz. a. házamba helyeztem át.

Fő törekvésem ez üzlet áthelyezésénél az volt, hogy raktáromat és helyiségemet jelentékenyebben megnagyobbitva minden keresletet a leggyorsabban és legmegfelelőbben kielégíthessek.

Új üzlethelyiségem szives megtekintését és annak pártfogását kérem

teljes tisztelettel

Deutsch K. I.

260.

1 darab I-ső rendű gallér . . . 11 kr.
1 pár I-ső rendű kszelő . . . 20 kr.

Mai naptól kezdve

Szefir, szintartó, méterje . . . 13 kr.
Ponge selyem, mintázolt méterje . . . 50 kr.

Telefon 372.

1902. Szeptember hó 15-ig

Telefon 372.

Batisztokat, ruhaszöveteket, kartonokat, delainekeket, vásznakot, chiffonokat, napernyőket, csipkét és rövidáru cikket

Eddig még Nagyváradon nem létezett olcsó árban fogunk elárusítani.
10 frtos bevásárlás után ingyen képek.

„AMERIKAI ÁRUHÁZ“ Nagyvárad, Fő-utcza, színházi Bazár-épület.

1 szefir blous . . . 60 kr.
1 Penge selyem blous . . . 2 frt 50 kr.

Telefon 372.

1 méter finom carton . . . 17 kr.
1 méter fehér batiszt . . . 30 kr.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utcza 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.